

مرکز تحقیقات اسلامی

اصفهان

گامی

عمران
علیهما صلوات

www. **Ghaemiyeh** .com
www. **Ghaemiyeh** .org
www. **Ghaemiyeh** .net
www. **Ghaemiyeh** .ir

وہائیت
جدید

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وهابیت جدید

نویسنده:

م.ن

ناشر چاپی:

Ansariyan

ناشر دیجیتال:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

۵	فهرست
۶	وهابیت جدید
۶	مشخصات کتاب
۶	مقدمه
۶	دوران اول
۷	تحلیلها
۸	پاورقی
۸	درباره مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

وهابیت جدید

مشخصات کتاب

نویسنده: م، ن

نشریه: فلسفه، کلام و عرفان « درس‌هایی از مکتب اسلام » تیر ۱۳۷۰، سال ۳۱ - شماره ۳

مقدمه

تاریخچه وهابیت جدید را در چهار دوران می‌توان خلاصه کرد [۱].

دوران اول

آغاز کار محمد بن عبدالوهاب تا حکومت نجد محمد بن عبدالوهاب در سنه ۱۱۱۱ متولد و در سنه ۱۲۰۷ از دنیا رفت و عمر طولانی حدود ۹۶ سال داشت. در آغاز از محضر درس جمعی از علمای مکه و مدینه استفاده کرد ولی از همان آغاز مطالبی بر زبان او جاری می‌شد که اساتید و علمای صالحین نسبت به آینده او بدبین بودند، حتی پدر و برادرش سلیمان بن عبدالوهاب. او در شهرک عیینه متولد شد که از بلاد نجد است، پدرش در آن شهر قاضی بود و فقه حنبلی را از پدر خود که از علمای حنبلی بود آموخت، می‌نویسند: او از آغاز امر علاقه شدیدی به مطالعه تاریخ مدعیان نبوت مانند مسیلمه و سجاح و اسود عنسی و مانند اینها داشت. از محمد بن عبدالوهاب چهار فرزند باقیماند و عجب اینکه نام آنها حسن و حسین و علی و بزرگترین آنها عبدالله بود که بعد از پدر بعضا برنامه‌های او را ادامه می‌دادند و از هر کدام فرزندان باقیماند که در شهر درعیه از شهرهای جنوبی حجاز در کویت سکونت داشتند و تا امروز نیز هستند و به نام اولاد شیخ معروفند. محمد از آغاز جوانی بسیاری از کارهای مردم نجد را (در زمینه توسلات و نذورات و مانند آن نادرست می‌شمرد و حتی هنگامی که برای زیارت خانه خدا به مکه و سپس به مدینه آمد، توسل و استغاثه مردم را در کنار قبر پیامبر مورد انکار قرار [صفحه ۱۵] داد، او مدتی به بصره رفت و هنگامی که عقاید خود را اظهار نمود مردم به مخالفت پرداختند و سرانجام او را از شهر بیرون کردند و چیزی نمانده بود که در گرمای شدید بیابان میان بصره و زبیر هلاک شود، سرانجام نجات یافت و از قصد سفر به شام منصرف شد و به «احصاء» رفت و سپس همراه پدر به حریمله از شهرهای نجد منتقل شد. و منازعات سختی میان او و مردم نجد بر اثر عقایدش رخ داد پدرش در سال ۱۱۵۳ از دنیا رفت و بعد از پدر جرات بیشتری برای اظهار عقاید و مخالفت با اعتقادات معمول مسلمین پیدا کرد. گروهی از افراد بی‌خبر اطراف او را گرفتند ولی مردم «حریمله» بر ضد او قیام کرده و قصد قتل او را داشتند که از آنجا به عیینه گریخت و در آن وقت عثمان بن احمد بر آن جا حکومت می‌کرد، محمد بن عبدالوهاب او را به طمع حکومت نجد انداخت و به او قول داد که اگر از من حمایت کنی من از تو حمایت خواهم کرد. عثمان با او موافقت کرد و در عین حال عقاید خود را کاملاً آشکار نمود و حتی قبری از زید بن خطاب در آنجا بود. اقدام به ویران سازی آن نمود خبر به سلیمان امیر احصاء و قطیف رسید، نامه‌ای به عثمان نوشت و دستور قتل او را صادر کرد ولی عثمان کاری انجام نداد در اینجا محمد بن عبدالوهاب ناچار به درعیه رفت (همان شهری که مرکز مسیلمه کذاب بود) و در آن هنگام محمد بن سهود در آنجا حکومت می‌کرد شیخ محمد با او تماس گرفت و به او گفت اگر با عقاید او همراهی کند او را بر تمام سرزمین نجد مسلط خواهد کرد. محمد بن سهود قبول کرد و با او بیعت نمود و سپس به اهل نجد و روسا و قضات آنها نامه نوشت که از او اطاعت کنند، گروهی پذیرفتند و گروهی نپذیرفتند و در اینجا شیخ محمد با کمک محمد بن سهود به جنگ با

آنها پرداخت (به عنوان اینکه مخالفان کافر و خارج از اسلامند جنگهای مکرری در اینجا رخ داد و سرانجام مخالفان شکست خوردند و تمام سرزمین نجد در زیر سیطره ابن سعود قرار گرفت و این در سال ۱۲۰۶ بود. چیزی نگذشت که محمد بن سعود از دنیا رفت و فرزندش عبدالعزیز به جای او نشست و دامنه جنگ و خونریزی مخالفان را به اقصی نقاط نجد رسانید. عبدالعزیز از دنیا رفت و فرزندش سعود بن عبدالعزیز به جای او نشست و او در عقاید وهابیان سرسخت تر و متعصب تر و بی رحم تر بود و هم او بود که مسلمانان را (به عنوان اینکه کافرند) از حج منع کرد و به شدت مخالفان را تکفیر می کرد. کوتاه سخن این که، محمد بن عبدالوهاب و آل سعود با کمک یکدیگر وهابیت را در آن سرزمین با خونریزی پیش بردند [صفحه ۱۶] سعودیان حکومت خود را به عنوان دین از طریق پیروی محمد بن عبدالوهاب تقویت نمودند و محمد بن عبدالوهاب عقیده‌ی خود را به وسیله شمشیر آل سعود پیش برد. و به این ترتیب سعود امیر حاکم بود و محمد رئیس مذهبی، و فرزندان آنها نیز این دو منصب را ادامه دادند، و کار به جایی رسید که از طریق گرفتن عشریه هم از اموال مردم و هم از نفوس مردم (از هر ده نفر یک نفر را به قید قرعه انتخاب و جزء لشکر خود قرار می داد) از این طریق اموال فراوانی جمع آوری کرد و لشگری بالغ بر صد و بیست هزار جنگجو فراهم ساخت. طرفداران این عقیده محدود به محیط حجاز نبودند، حتی امروز نیز بعضی از افرادی که ظاهراً در صف علماء اهل سنت اند، از غیر علماء نجد از آن حمایت می کنند این حمایتها گاهی انگیزه‌ی مبارزه با بدعتها و افراط در خرافات و گاه انگیزه مادی دارد، چرا که همه می دانیم امروز و دیروز وهابیان قلمهای بزرگی را برای جلب و جذب بعضی از علمای اهل سنت خرج کرده و می کنند و در این جهت موفقیت‌هایی نیز به دست آورده‌اند. احمد امین بدون اینکه ماخذی ذکر کند می گوید شیخ محمد در بسیاری از بلاد اسلامی گردش کرد چهار سال در بصره ماند و پنج سال در بغداد و یکسال در کردستان، دو سال در همدان به سر برد سپس به اصفهان آمد و از اصفهان به قم و از آنجا به بلاد خود بازگشت و حتی مسافرت به اسلامبول و هند را به او نسبت دادند ولی مدرک روشنی برای این مسافرتها در دست نیست. و به این ترتیب دوران اول وهابیان که دوران ظهور تا غلبه بر نجد بود، پایان یافت.

تحلیلها

۱ - محمد بن عبدالوهاب پایه‌ی کار خود را بر استفاده از حکام ظالم وقت و استفاده از شمشیر و تطمیع در زمینه‌ی گسترش قلمرو حکومت و توسعه منطقه‌ی نفوذ آنها گذاشت، زیرا با تجربه‌ای که در بصره و مدینه و سایر نقاط داشت که او را به خاطر افکار انحرافیش از شهر بیرون کردند و حتی گاه قصد کشتن او را داشتند، فهمید که از طریق تبلیغات زبانی هرگز کار او پیش نمی رود و باید متکی به منطق زور باشد. فرق است بین اینکه کسی انقلاب کند و حکومتی تشکیل دهد و با استفاده از تمام وسائل، آموزشی و پرورشی و وسائل ارتباط جمعی، مجلس قانونگزاری، وسائل و سرانجام نیروی نظامی در برابر دشمنان کینه توز و آنها که منافعشان به خطر افتاده، اهداف انقلاب را پیش ببرد، و کسی که تکیه بر حکام ظالم محیط کرده و به آنها قول همکاری دهد. [صفحه ۱۷] محمد بن عبدالوهاب روش دوم را انتخاب کرد، و همان حکام خودکامه‌ای که محصول آن محیط (به اعتقاد او منحنط) برای پیشبرد مقاصد خود برگزید، چنین به نظر می رسد که محمد بن عبدالوهاب هرگز خود به فکر تشکیل حکومت نیفتاد و ترجیح می داد در کنار آن باشد، گویا استعداد آن را در خود نمی دید. ۲ - یکی دیگر از عوامل موفقیت و پایه‌های پیروزی محمد بن عبدالوهاب استفاده از جهل مردم محیط بود، در تاریخچه کوتاه گذشته که مربوط به مرحله‌ی اول قیام سرسلسله وهابیان بود، محمد نخست مدینه و بصره را برای نشر افکار خود انتخاب کرد و با عکس العمل علمای آگاه روبرو شد حتی قصد داشت به شام برود گویا تجربه بصره (و شاید آنچه درباره سرنوشت دردآلود ابن تیمیه شنیده بود) مانع از این سفر گشت، منصرف شد و به سراغ نقاط بسیار عقب افتاده مانند «عینه» و «درعیه» و «حریمله» از سرزمین نجد که کمتر نام و نشانی در تاریخ و جغرافیای نجد داشتند و مردم آنجا عقب افتاده ترین و بیسوادترین مردم عربستان بودند، رفت. جالب است که اسلام دعوت خود را از مکه و مدینه مهمترین شهر

حجاز شروع می‌کند و «مسيلمه‌ها» و امثال او از درعیه (در بعضی از نقشه‌ها اصلاً نامی از درعیه وجود ندارد و در المنجد جمعیت آن را دو هزار نفر می‌نویسد) از این گذشته مردم این سامان زندگی قبیله‌ای داشتند و کافی بود شیخ قبیله تمایل به سوئی پیدا کند و گروه زیادی را به دنبال خود بکشاند. ۳- عامل مهم دیگری برای پیشرفت «محمد بن عبدالوهاب» استفاده از خشونت بود، همان گونه که گفتیم مخالفان عقاید خود را مشرک می‌دانست و خون و اموال آنها را مباح می‌کرد و این مطلب را در عمل نشان داد و چنان وحشتی در محیط ایجاد کرده بود که حتی برادرش که مخالف با او بود از شهر خود فرار کرد تا در چنگال او گرفتار نشود. و چنانکه دیدیم حکام سعودی در بعضی از سالها به پیروی از تعلیمات او، مسلمانان را از حج خانه خدا منع کردند، و این دلیل آشکاری بود که با غیر پیروان خود معامله مشرک می‌کردند.

پاورقی

[۱] این تاریخچه عمدتاً از کتاب «کشف الارتیاب» نوشته مرحوم علامه سید محسن الامین العاملی که از بهترین کتابها درباره وهابیان است و همچنین کتاب «وهابیان» نوشته آقای علی اصغر فقیهی و تاریخ نجد از محمود شکری آلوسی که خود یکی از طرفداران این گروه است گرفت شده و تحلیلهائی بر آن افزوده‌ام.

درباره مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

بسم الله الرحمن الرحيم
 جَاهِدُوا بِأَمْوَالِكُمْ وَأَنْفُسِكُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ (سوره توبه آیه ۴۱)
 با اموال و جانهای خود، در راه خدا جهاد نمایید؛ این برای شما بهتر است اگر بدانید حضرت رضا (علیه السلام): خدا رحم نماید بنده‌ای که امر ما را زنده (و برپا) دارد ... علوم و دانشهای ما را یاد گیرد و به مردم یاد دهد، زیرا مردم اگر سخنان نیکوی ما را (بی آنکه چیزی از آن کاسته و یا بر آن بیافزایند) بدانند هر آینه از ما پیروی (و طبق آن عمل) می‌کنند

بنادر البحار-ترجمه و شرح خلاصه دو جلد بحار الانوار ص ۱۵۹

بنیانگذار مجتمع فرهنگی مذهبی قائمیه اصفهان شهید آیت الله شمس آبادی (ره) یکی از علمای برجسته شهر اصفهان بودند که در دلدادگی به اهل بیت (علیهم السلام) بخصوص حضرت علی بن موسی الرضا (علیه السلام) و امام عصر (عجل الله تعالی فرجه الشریف) شهره بوده و لذا با نظر و درایت خود در سال ۱۳۴۰ هجری شمسی بنیانگذار مرکز و راهی شد که هیچ وقت چراغ آن خاموش نشد و هر روز قوی تر و بهتر راهش را ادامه می‌دهند.

مرکز تحقیقات قائمیه اصفهان از سال ۱۳۸۵ هجری شمسی تحت اشراف حضرت آیت الله حاج سید حسن امامی (قدس سره الشریف) و با فعالیت خالصانه و شبانه روزی تیمی مرکب از فرهیختگان حوزه و دانشگاه، فعالیت خود را در زمینه های مختلف مذهبی، فرهنگی و علمی آغاز نموده است.

اهداف: دفاع از حریم شیعه و بسط فرهنگ و معارف ناب ثقلین (کتاب الله و اهل البیت علیهم السلام) تقویت انگیزه جوانان و عامه مردم نسبت به بررسی دقیق تر مسائل دینی، جایگزین کردن مطالب سودمند به جای بلوتوث های بی محتوا در تلفن های همراه و رایانه ها ایجاد بستر جامع مطالعاتی بر اساس معارف قرآن کریم و اهل بیت علیهم السلام با انگیزه نشر معارف، سرویس دهی به محققین و طلاب، گسترش فرهنگ مطالعه و غنی کردن اوقات فراغت علاقمندان به نرم افزار های علوم اسلامی، در دسترس بودن منابع لازم جهت سهولت رفع ابهام و شبهات منتشره در جامعه عدالت اجتماعی: با استفاده از ابزار نو می توان بصورت تصاعدی در نشر و پخش آن همت گمارد و از طرفی عدالت اجتماعی در تزریق امکانات را در سطح کشور و باز از جهتی نشر فرهنگ اسلامی

ایرانی را در سطح جهان سرعت بخشید.

از جمله فعالیت‌های گسترده مرکز:

الف) چاپ و نشر ده ها عنوان کتاب، جزوه و ماهنامه همراه با برگزاری مسابقه کتابخوانی

ب) تولید صدها نرم افزار تحقیقاتی و کتابخانه ای قابل اجرا در رایانه و گوشی تلفن همراه

ج) تولید نمایشگاه های سه بعدی، پانوراما، انیمیشن، بازیهای رایانه ای و ... اماکن مذهبی، گردشگری و ...

د) ایجاد سایت اینترنتی قائمیه www.ghaemiyeh.com جهت دانلود رایگان نرم افزار های تلفن همراه و چندین سایت مذهبی دیگر

ه) تولید محصولات نمایشی، سخنرانی و ... جهت نمایش در شبکه های ماهواره ای

و) راه اندازی و پشتیبانی علمی سامانه پاسخ گویی به سوالات شرعی، اخلاقی و اعتقادی (خط ۰۲۳۵۰۵۲۴)

ز) طراحی سیستم های حسابداری، رسانه ساز، موبایل ساز، سامانه خودکار و دستی بلوتوث، وب کیوسک، SMS و ...

ح) همکاری افتخاری با دهها مرکز حقیقی و حقوقی از جمله بیوت آیات عظام، حوزه های علمیه، دانشگاهها، اماکن مذهبی مانند مسجد جمکران و ...

ط) برگزاری همایش ها، و اجرای طرح مهد، ویژه کودکان و نوجوانان شرکت کننده در جلسه

ی) برگزاری دوره های آموزشی ویژه عموم و دوره های تربیت مربی (حضور و مجازی) در طول سال

دفتر مرکزی: اصفهان/خ مسجد سید/ حد فاصل خیابان پنج رمضان و چهارراه وفائی / مجتمع فرهنگی مذهبی قائمیه اصفهان

تاریخ تأسیس: ۱۳۸۵ شماره ثبت: ۲۳۷۳ شناسه ملی: ۱۰۸۶۰۱۵۲۰۲۶

وب سایت: www.ghaemiyeh.com ایمیل: Info@ghaemiyeh.com فروشگاه اینترنتی:

www.eslamshop.com

تلفن ۲۵-۲۳۵۷۰۲۳-۲۳۵۷۰۲۲ (۰۳۱۱) فکس ۲۳۵۷۰۲۲ (۰۳۱۱) دفتر تهران ۸۸۳۱۸۷۲۲ (۰۲۱) بازرگانی و فروش ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹ امور

کاربران (۰۳۱۱)۲۳۳۳۰۴۵

نکته قابل توجه اینکه بودجه این مرکز؛ مردمی، غیر دولتی و غیر انتفاعی با همت عده ای خیر اندیش اداره و تامین گردیده و لی

جوابگوی حجم رو به رشد و وسیع فعالیت مذهبی و علمی حاضر و طرح های توسعه ای فرهنگی نیست، از اینرو این مرکز به فضل

و کرم صاحب اصلی این خانه (قائمیه) امید داشته و امیدواریم حضرت بقیه الله الاعظم عجل الله تعالی فرجه الشریف توفیق

روزافزونی را شامل همگان بنماید تا در صورت امکان در این امر مهم ما را یاری نمایندانشالله.

شماره حساب ۶۲۱۰۶۰۹۵۳، شماره کارت: ۶۲۷۳-۵۳۳۱-۳۰۴۵-۱۹۷۳ و شماره حساب شبا: IR۹۰-۰۱۸۰-۰۰۰۰-۰۰۰۰-۰۶۲۱

۵۳-۰۶۰۹ به نام مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان نزد بانک تجارت شعبه اصفهان - خیابان مسجد سید

ارزش کار فکری و عقیدتی

الاحتجاج - به سندش، از امام حسین علیه السلام - هر کس عهده دار یتیمی از ما شود که محنت غیبت ما، او را از ما جدا کرده

است و از علوم ما که به دستش رسیده، به او سهمی دهد تا ارشاد و هدایتش کند، خداوند به او می فرماید: «ای بنده بزرگوار

شریک کننده برادرش! من در کرم کردن، از تو سزاوارترم. فرشتگان من! برای او در بهشت، به عدد هر حرفی که یاد داده است،

هزار هزار، کاخ قرار دهید و از دیگر نعمت‌ها، آنچه را که لایق اوست، به آنها ضمیمه کنید».

التفسیر المنسوب إلى الإمام العسکری علیه السلام: امام حسین علیه السلام به مردی فرمود: «کدام یک را دوست تر می داری: مردی

اراده کشتن بینوایی ضعیف را دارد و تو او را از دستش می رسانی، یا مردی ناصبی اراده گمراه کردن مؤمنی بینوا و ضعیف از

پیروان ما را دارد، اما تو دریچه‌ای [از علم] را بر او می‌گشایی که آن بینوا، خود را بداند، نگاه می‌دارد و با حجّت‌های خدای متعال، خصم خویش را ساکت می‌سازد و او را می‌شکند؟».

[سپس] فرمود: «حتماً رهاندن این مؤمن بینوا از دست آن ناصبی. بی‌گمان، خدای متعال می‌فرماید: «و هر که او را زنده کند، گویی همه مردم را زنده کرده است»؛ یعنی هر که او را زنده کند و از کفر به ایمان، ارشاد کند، گویی همه مردم را زنده کرده است، پیش از آن که آنان را با شمشیرهای تیز بکشد».

مسند زید: امام حسین علیه السلام فرمود: «هر کس انسانی را از گمراهی به معرفت حق، فرا بخواند و او اجابت کند، اجری مانند آزاد کردن بنده دارد».

مرکز تحقیقات و ترجمه

اصفهان

گام‌ها

WWW

برای داشتن کتابخانه های تخصصی
دیگر به سایت این مرکز به نشانی

www.Ghaemiyeh.com

www.Ghaemiyeh.net

www.Ghaemiyeh.org

www.Ghaemiyeh.ir

مراجعه و برای سفارش با ما تماس بگیرید.

۰۹۱۳ ۲۰۰۰ ۱۰۹

